Minimální preventivní program pro školní rok 2026/2027

Minimální preventivní program školy je celoroční program zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj studentů. Klade si za cíl vhodným způsobem informovat žáky školy o nebezpečí sociálně-patologických jevů, snažit se na ně působit tak, aby došlo k omezení výskytu těchto jevů, a v případě problémů pomoci s jejich řešením. Zahrnuje výchovnou i vzdělávací složku během celého školního roku a směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu tříd, ke změně motivace žáků a pedagogů a k celkové proměně školní kultury.

Cílovou skupinu tvoří žáci ve věku od 15 do 20 let. V tomto věku žáci procházejí obdobím biologického zrání a utváření vlastní identity, které je spojené s jejich biologickou, psychickou a sociální proměnou směřující k osamostatnění a soběstačnosti. Tato nutná vývojová fáze přechodu z dětství do dospělosti je náročnou životní etapou, která vyvíjí na stále ještě nezralou a sociálně neukotvenou osobnost dospívajícího jedince tlak, který přichází zvenčí i zevnitř. Je proto zřejmé, že se dospívající v tomto období stávají velmi zranitelnou skupinou, kterou je nutné cíleně podporovat.

Minimální preventivní program školy je zpracován na základě Metodického doporučení k prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-28).

1. Charakteristika školy a její specifika

Střední odborná škola je situována v budově na adrese U Učiliště 1379, Čelákovice. Nachází se v docházkové vzdálenosti vlakového nádraží a autobusové zastávky.

Mezi riziková prostředí ve škole patří z pohledu sociálně nežádoucího a rizikového chování pouze šatny a prostor před budovou školy (kouření žáků před budovou školy). S žáky jsou v případě potřeby individuálně vyjasňovány hranice vhodného chování.

Z pohledu minimálního preventivního programu je třeba zmínit především tři počítačové učebny, odborné pracovny, dílny pro praktickou výuku, školní počítačovou síť s připojením na internet. Pro sportovní aktivity je využívána přilehlá sportovní hala. Žákům je k dispozici velká učebna pro výtvarné činnosti a společenský sál.

Škola poskytuje vzdělávání podle školních vzdělávacích programů v maturitních oborech Sociální činnost a Mechanik seřizovač/Mechatronik. Dále realizuje výuku v učebních oborech zakončených výučním listem, a to Operátor skladování, Truhlář – výroba nábytku, Mechanik seřizovač, Obráběč kovů a Kadeřník.

Ve školním roce 2026/2027 je ve škole organizována výuka ve 13, resp. 15 třídách (2 třídy jsou spojené TR1 + OK1 a TR2 + OK2) denního studia, které navštěvuje přibližně 300 žáků**.**

Ve všech ŠVP jsou ve výuce zastoupeny bloky zaměřené na prevenci sociálně nežádoucího a rizikového chování. Prvky minimální prevence jsou rovněž zahrnuty ve školním řádu.

Škola má zkušenosti se vzděláváním cizinců a příslušníků národnostních menšin, včetně průběžné práce školního poradenského pracoviště ve prospěch jejich optimálního začlenění do třídních skupin.

1.1 Personální zajištění

Na tvorbě MPP se podílí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Školní metodik prevence zodpovídá za koordinaci preventivních aktivit a jejich vyhodnocení. Při jejich realizaci spolupracuje s odborníky a institucemi zabývajícími se relevantní problematikou a také se všemi pedagogickými pracovníky školy včetně vedení. Garantem programu je ředitel školy Mgr. Bc. Ladislav Macenauer, MBA.

Primární prevenci lze realizovat za plné podpory ředitele školy a spolupráce celého pedagogického sboru. Prevence rizikového chování a výchova k zdravému životnímu stylu se z organizačního hlediska dotýká nejen metodika prevence, případně výchovného poradce, ale i všech pedagogických pracovníků, zejména třídních učitelů.

Třídní učitelé pravidelně seznamují žáky s aktuálními událostmi školy a průběžně řeší problémy. Škola komunikuje se zákonnými zástupci žáků při pravidelných třídních schůzkách. V případě potřeby se mohou zákonní zástupci informovat u třídních učitelů na základě domluvy.

1.2 Působnost preventivního programu a vymezení rizikového chování

Tento program je závazný pro všechny zaměstnance Střední odborné školy Čelákovice, s.r.o.

Zaměřuje se především na tyto sociálně patologické jevy:

- záškoláctví, šikanu a kyberšikanu, agresi, extremismus, rasismus, xenofobii, homofobii a antisemitismus, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus (závislostní chování spojené s nadměrným využíváním internetu, sociálních sítí, online her, mobilních telefonů nebo dalších digitálních technologií), gamblerství, rizikové sporty, chuligánství, spektra poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a gangů, sexuální rizikové chování a rizikové chování v dopravě.

Na prevenci těchto nežádoucích jevů chceme navázat výchovou žáků ke zdravému životnímu stylu, jejich osobnostním a sociálním rozvojem s důrazem na dodržování pravidel a vztah k práci a rozvojem komunikačních dovedností.

2. Informační zdroje

Cílem programu je zajistit žákům, zákonným zástupcům a pedagogům aktuální a plnohodnotné informace s ohledem na platnou legislativu. Přílohou programu je seznam kontaktů, pracovišť a odkazů na webové stránky, kde je možné dohledat potřebné informace.

2.1 Vnitřní zdroje

Mezi hlavní vnitřní informační zdroje školy patří:

- Školní nástěnky, webové stránky školy obsahující veškeré potřebné informace: Školní řád, Minimální preventivní program školy, kontaktní údaje, Instagram a Facebook školy.
- Úvodní třídní schůzky, kde jsou rodiče s Minimálním preventivním programem a Školním řádem osobně seznámeni. Žáci jsou s těmito dokumenty seznámeni v rámci třídnické hodiny.
- Konzultační hodiny metodika prevence, výchovného poradce a speciálního pedagoga.
- schránka důvěry je umístěna v prostoru hlavní chodby a emailová adresa duverne@soscelakovice.cz, která plní obdobný účel jako schránka důvěry v online prostředí.

2.2 Vnější zdroje

Vybrané zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.
- Zákon č. 65/2017 Sb., zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.
- Zákon 89/2012 Sb. Občanský zákoník.
- Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Vybrané vyhlášky:

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů.

- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků Vyhláška 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání na konzervatoři Vyhláška 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.

Metodická doporučení a pokyny:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28 se všemi přílohami.

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 21149/2016.

- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14 Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22.

- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j. 11 691/2004-24. Spolupráce předškolních zařízení škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25 884/2003-24.

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č. j. 37 014/2005 III.

- A dále instituce, organizace, nadace, spolky, skupiny a webové stránky, na kterých lze najít potřebné informace. Jejich seznam je přílohou tohoto programu.

3. Analýza současné situace

V loňském školním roce jsme se potýkali především s následující problematikou:

- Pozdní omlouvání absence,
- svévolné používání mobilního telefonu při výuce,
- opakované vyrušování ve výuce,
- nevhodná komunikace s učitelem,

- opakované nevhodné chování žáků vůči sobě,
- nevhodné projevy žáků na sítích,
- zvýšený výskyt psychických obtíží u žáků, panické ataky, úzkosti, sebevražedné tendence, hospitalizace.

V loňském školním roce bylo potřeba soustředit se v prvním čtvrtletí na integraci cizojazyčných žáků. Byl realizován preventivní program ***"Žijeme tu spolu, aneb říct si o pomoc není slabost".*** Pro žáky bylo připraveno více než 20 aktivit preventivního charakteru v podobě adaptačních kurzů, besed, exkurzí, divadelních a filmových představení, kreativních aktivit, vánočních besídek, výletů atd. Škola se také zapojila do programu *„Krabice od bot"* a *„Bubnovačka"* proti násilí na dětech. Součástí školní komunity se stali sociální pracovníci nízkoprahového zařízení pro děti a mládež PLEJS, kteří byli k dispozici žákům ve vybrané dny přímo v prostorách školy. Žáci se na ně mohli obracet se svými problémy bez obav, důvěrně, anonymně. Službu využilo přibližně 20 žáků.

Do oběhu se mezi žáky dostala *„Kartička pomoci"*, na které jsou QR kódy na krizové linky a chaty.

Ve školním roce 2026/2027 dochází ke změně vedení školy, od října se také změnil školní metodik prevence, výchovný poradce školy zůstává stejný.

Pro tento školní rok pokračujeme tématem ***"Žijeme tu spolu, aneb říct si o pomoc není slabost".*** Program cílí na rozšíření pole sociální opory žáků, pedagogů a rodičů, podporuje pozitivní klima ve třídách, kvalitní vztahy a zdravý životní styl. Důraz bude kladen na kvalitní provedení třídnických hodin, sledování skupinové dynamiky a vytváření pozitivních komunitních vazeb mezi všemi aktéry vzdělávání.

Dále se program zaměří také na minimalizaci rizik sociálně patologických jevů. Budeme pokračovat v důsledném dodržování nastavených pravidel ve výuce a také na detašovaných dílnách v rámci ODV.

Součástí školní komunity budou i nadále sociální pracovníci PLEJS, kteří budou k dispozici žákům ve vybrané dny přímo v prostorách školy.

Program také cílí na aktivní zapojení rodičů ve vzdělávacím procesu jejich dětí (Kodex rodiče). Chceme je podpořit v preventivním působení v domácím prostředí, které je nenahraditelným činitelem ve výchovném a vzdělávacím procesu. Nabídnout žákům i rodičům prostřednictvím školy podporu v komunikaci a případném společném zvládání neobvyklé situace.

4. Cíle preventivního programu

4.1 Krátkodobé cíle:

Na začátku školního roku zrealizovat pro první ročníky všech oborů adaptační kurz. Ten slouží k navázání kontaktů mezi žáky, i mezi žáky a třídním učitelem. Pomáhá k vytvoření pozitivních vazeb mezi všemi účastníky. Dále podporuje spolupráci a komunikaci. Je vhodný jako přechodový rituál mezi základní a střední školou.

V rámci krátkodobých cílů se zaměříme zejména na:

- „Desatero žáka“, „Desatero zákonného zástupce“, „Desatero třídního učitele“, „Desatero učitele“, „Desatero předmětové komise“ a „Desatero školního parlamentu“. Všechny tyto dokumenty slouží jako preventivní nástroj k rozvoji pozitivního školního klimatu, jasnému vymezení očekávaného chování a posílení odpovědnosti žáků, pedagogických pracovníků, zákonných zástupců i dalších subjektů podílejících se na vzdělávání.
- Tvorba pravidel třídy. Pravidla třídy přispívají k vytváření bezpečného, respektujícího a podnětného prostředí, ve kterém se všichni žáci mohou soustředit na vzdělávání, rozvoj svých dovedností a budování pozitivních vztahů se spolužáky i učiteli. Jejich dodržování podporuje vzájemnou spolupráci, odpovědnost za vlastní chování a napomáhá k příjemné atmosféře ve třídním kolektivu.
- Realizování přednášek na téma zneužívání návykových látek, bezpečné sexuální chování, kyberšikana a šikana, první pomoc aj.
- Pravidelné navštěvování a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, besedy.
- Školní projekty na posílení komunitní sounáležitosti.
- Nabízení četby odborné literatury na danou problematiku.
- Poskytování rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost.
- Provést monitoring návštěvnosti služby PLEJS na půdě školy.

4.2 Dlouhodobé cíle:

Realizace účinného preventivního programu v průběhu školního roku, do kterého budou zapojeni všichni pedagogičtí pracovníci školy i žáci.

- Znovu zavedení školního parlamentu. Činnost školního parlamentu představuje významný preventivní prvek, který podporuje pocit sounáležitosti žáků se školou, rozvíjí jejich odpovědnost, schopnost spolupracovat a konstruktivně řešit školní i mezilidské problémy.

- Snižovat počty a závažnost výskytu sociálně-patologického chování ve škole.
- Prohlubovat vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně-patologických jevů.
- Podporovat pozitivní klima ve třídách i v celé škole prostřednictvím rozvoje efektivní komunikace a spolupráce mezi žáky i pedagogickými pracovníky.
- V rámci výuky vzdělávat žáky v praktickém řešení konfliktních situací nenásilnou formou, podporovat jejich asertivní a komunikační dovednosti.
- Oceňovat a podporovat odpovědné jednání žáků, důsledně dbát na dodržování stanovených sociálních norem.
- Účastnit se preventivních programů a akcí poskytovaných státními i nestátními organizacemi.
- I nadále prohlubovat spolupráci mezi rodinou a školou, podpora mezigeneračních vztahů.
- Nabízet další dobrovolné vzdělávání a volnočasové aktivity pro žáky.
- Podpořit komunitní fungování školy, spolupráce se sociálními a dalšími partnery ve městě.

5. Formy a metody práce v rámci školní prevence

- Tematické bloky ve výuce (získávání základních informací v rámci učebních osnov).
- Evaluační dotazníky pro rodiče žáků.
- Pobytové akce se zážitkovým programem – adaptační kurzy, výlety.
- Besedy s externími odborníky z daného oboru, učiteli.
- Individuální konzultace třídních učitelů.
- Pořádání sportovních akcí.
- Systematické vytváření podmínek pro sebevzdělávání žáků i pedagogického sboru.
- Filmová a divadelní představení.
- Podpora pocitu sounáležitosti žáků, účast na společenských akcích školy, stužkování žáků prvních ročníků, maturitní ples.
- Samostatné práce žáků (zapojení do externích školních projektů, výtvarné práce, slohové práce, referáty, výzdoba školy, ceny do tomboly).
- Praxe studentů v zařízeních sociálních služeb.
- Podpora dobrovolnických akcí a aktivit.

- Další vzdělávání pedagogických pracovníků, jak jednat při výskytu některého z výše uvedených sociálně-patologických jevů.

6. Evaluace Minimálního preventivního programu

Vyhodnocování plnění cílů preventivního programu probíhá průběžně během celého školního roku. Zpětná vazba je získávána od žáků, pedagogických pracovníků i zákonných zástupců, a to především formou rozhovorů, případně prostřednictvím dotazníkových šetření (evaluační dotazník pro rodiče) realizovaných po ukončení preventivních aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování.

Při hodnocení efektivity preventivních opatření sledujeme nejen jejich bezprostřední přínos, ale také jejich dlouhodobý dopad na školní klima a výskyt rizikového chování. Tyto dopady se promítají zejména do celkové míry výskytu sociálně patologických jevů ve škole.

Úspěšnost preventivního programu je průběžně monitorována a na konci školního roku vyhodnocována prostřednictvím kvalitativních i kvantitativních metod. Mezi kvalitativní metody patří zejména pozorování, které umožňuje posoudit závažnost, příčiny a důsledky jednotlivých rizikových jevů. Kvantitativní vyhodnocení vychází z analýzy školních statistik, například počtu neomluvených hodin, uložených výchovných opatření, jednání výchovných komisí či dalších evidovaných případů rizikového chování.

Preventivní program je považován za otevřený dokument, který bude v průběhu školního roku průběžně aktualizován a upravován podle aktuálních potřeb školy, výsledků vyhodnocování a výskytu rizikového chování mezi žáky.

Vypracovali: Mgr. Lenka Harcubová a Mgr. Bc. Ladislav Macenauer, MBA